

Psicologia Evolutiva I

Codi: 102575
Crèdits: 6

Titulació	Tipus	Curs	Semestre
2502443 Psicologia	FB	1	1

Professor/a de contacte

Nom: Alicia Peralta Serrano

Correu electrònic: Alicia.Peralta@uab.cat

Utilització d'idiomes a l'assignatura

Llengua vehicular majoritària: català (cat)

Grup íntegre en anglès: No

Grup íntegre en català: Sí

Grup íntegre en espanyol: No

Altres indicacions sobre les llengües

Hi haurà lectures en llengua anglesa

Equip docent

Marta Padros Castells

Silvia Camps Soler

Sonia Sánchez Busques

Maria Carme Cirera Amores

Remedios Rubio Garcia

Prerequisits

No hi ha cap prerequisit establert específicament per a aquesta assignatura, però és molt recomanable estar cursant simultàniament la resta d'assignatures que componen el primer semestre del primer curs.

Aquestes assignatures són: Fonaments de Psicobiologia I, Història de la Psicologia, Personalitat i Diferències Individuals, Processos psicològics: Atenció i Percepció.

Objectius

El programa de Psicologia Evolutiva I aporta una introducció clara i simplificada de diferents interpretacions dels canvis i transformacions psicològiques que ocorren en les persones durant la seva vida. L'objectiu principal de l'assignatura és el de proporcionar uns coneixements teòrics i pràctics sobre alguns dels principals processos de l'evolució humana: la capacitat d'adaptació a l'entorn des del naixement; l'origen i el desenvolupament de la comunicació i de la parla, i les formes intel·ligents amb les quals l'individu organitza el món que l'envolta per a comprendre'l. Tot i que l'emmarcament conceptual i metodològic contempla les diferents etapes de la vida humana, es pren l'estudi dels canvis evolutius des de la concepció fins a l'adolescència com el període de temps privilegiat per descriure i explicar el desenvolupament i valorar la importància de l'educació i de la intervenció en les diferents etapes de la vida.

D'acord amb aquest enfocament, els objectius formatius de l'assignatura són:

- Llegir, escriure i parlar de forma acurada sobre el desenvolupament humà.
- Situar les veus teòriques en el seu context: coordinada històrica, model epistemològic, productivitat empírica i aplicacions.
- Definir conceptes i descriure seqüències de canvi evolutiu en les primeres etapes de la vida.
- Saber assenyalar i comentar la problemàtica científica, que compromet l'estudi del desenvolupament psicològic, i els esforços dels investigadors evolutius per superar les dificultats conceptuals, metodològiques i d'orde socio-econòmic i polític.

El contingut teòric i pràctic de l'assignatura tindrà continuïtat en l'assignatura Psicologia evolutiva II, treballant així totes les etapes del desenvolupament.

A cadascuna de les assignatures es treballarà una tècnica diferent per aproximar-nos al desenvolupament: a Psicologia evolutiva I ens hi aproximarem a través de l'observació i en l'assignatura Psicologia evolutiva II es farà a través de l'elaboració d'entrevistes.

Competències

- Distingir i relacionar els diferents enfocaments i tradicions teòrics que han contribuït al desenvolupament històric de la psicologia, i conèixer la influència que han tingut en la producció del coneixement i en la pràctica professional.
- Escoltar activament per poder obtenir i sintetitzar la informació pertinent i comprendre el contingut.
- Identificar i descriure els processos i les etapes del desenvolupament psicològic al llarg del cicle vital.
- Treballar en equip.
- Valorar, contrastar i prendre decisions sobre l'elecció dels mètodes i dels instruments de mesura adequats en cada situació o context d'avaluació.

Resultats d'aprenentatge

1. Contrastar conceptes i processos biopsicosocials implicats en els canvis que tenen relació amb el creixement, el desenvolupament i l'envelliment mitjançant la investigació d'exemples a la vida quotidiana.
2. Contrastar les nocions d'evolució, desenvolupament i gènesi.
3. Descriure les principals característiques dels enfocaments teòrics en l'estudi de la psicologia evolutiva.
4. Identificar conceptes i processos evolutius a partir d'observacions sistemàtiques sobre el desenvolupament de les persones en els períodes de la vida.
5. Identificar les etapes del desenvolupament perceptiu i de l'adquisició del llenguatge.
6. Treballar en equip.
7. Valorar la pertinència dels mètodes d'avaluació del desenvolupament en cada una de les etapes del cicle vital.

Continguts

Descriptors: Teories i models del desenvolupament humà. Bases del desenvolupament humà. Desenvolupament motor. Desenvolupament cognitiu. Desenvolupament de la comunicació i del llenguatge.

Programa per Blocs temàtics:

Bloc A. Introducció a l'estudi del desenvolupament humà

- Nocions evolució, desenvolupament i gènesi
- Perspectiva històrica de l'estudi de la infància
- Les principals escoles teòriques en l'estudi del desenvolupament

Bloc B. Desenvolupament psicomotriu

- Desenvolupament prenatal i neonatal
- Desenvolupament perceptiu
- Desenvolupament motor i coordinació moviment

Bloc C. Desenvolupament de la comunicació i del llenguatge

- Ninxol ecològic-social primera infància
- Inici de la comunicació
- Emergència de significat en la ment infantil
- Teories per explicar com aprenem el llenguatge

Bloc D. Desenvolupament cognitiu

- Perspectives teòriques sobre el desenvolupament de la cognició (Piaget)
- Perspectives teòriques sobre el desenvolupament de la cognició (Vygotsky)

Conferències:

Presentació i introducció a la Psicologia evolutiva I. Alicia Peralta
Visió contemporània del desenvolupament. Alicia Peralta

Metodologia

El programa consta de 4 blocs temàtics conceptuals i cada un d'ells inclou diferents temes. Les situacions d'aprenentatge a l'aula s'organitzen com:

- 2 Macroconferències dirigides a sensibilitzar i desvetllar l'interès per les temàtiques que han marcat un camí a l'hora de comprendre el desenvolupament ontogenètic a les primeres etapes de la vida.
- 19 Sessions expositives de 1,5h dirigides a presentar els continguts bàsics del programa.
- 11 Sessions dirigides de 2h en format seminari a preparar, compartir, discutir les evidències d'aprenentatge i la realització del projecte empíric en petit grup.

- **Estudi observacional del desenvolupament infantil (8 mesos- 4 anys) i el seu context.** Aquest projecte té com a objectius:

Conèixer, analitzar i identificar algunes de les característiques evolutives dels infants referents al seu desenvolupament psicomotriu, de la comunicació i el llenguatge i cognitiu.
Ser capaç de planificar i dur a terme una observació i anàlisi de la informació adequades segons les característiques evolutives d'un infant.
Utilitzar l'observació com a procediment de recerca d'informació.
Utilitzar l'exposició oral i l'informe escrit com a procediments de comunicació d'informació.

Per realitzar aquest projecte es formaran equips de treball de 5 alumnes. Cada equip de treball realitzarà com a activitats formatives autònomes 3 observacions a un mateix nen o nena d'edat compresa entre els 8 mesos i 4 anys. Les observacions es realitzaran en diferents dies. Les observacions estaran dirigides cap als següents aspectes: Desenvolupament psicomotriu, Desenvolupament de la comunicació i el llenguatge i Desenvolupament cognitiu. Les observacions es filmaran i cada equip de treball en presentarà una a classe. Finalment cada equip de treball entregarà un informe escrit final on quedarà recollit l'anàlisi de cada una de les observacions, junt amb les aportacions fetes a classe pel conjunt de l'equip.

Activitats formatives

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
Conferències	3	0,12	1, 3
Seminari: Observació infant	22	0,88	4, 6, 7
Sessions expositives	28,5	1,14	1, 2, 3, 5
Tipus: Supervisades			
Planificació observacions i planificació exposicions	11,5	0,46	5, 6, 7
Tipus: Autònomes			
Elaboració de treball en grup	10,5	0,42	6, 7
Elaboració de treballs individuals	10,5	0,42	5, 7
Estudi	31	1,24	2, 3
Projecte empíric: Observació infant	20	0,8	4, 5, 7
Recerca bibliogràfica i d'altres fons d'informació	10	0,4	2, 3, 5

Avaluació

L'avaluació de l'assignatura inclou la realització de 2 proves escrites individuals, la redacció de la memòria del projecte realitzat en petit grup i l'exposició d'aquest.

La nota final de l'assignatura s'obindrà a partir de la suma de les puntuacions ponderades de les evidències d'aprenentatge realitzades. A continuació s'especifica el pes relatiu de cadascuna de les evidències d'aprenentatge obtingudes i les setmanes en què es realitzen:

- **Evidències classes expositives:**
 - Evidència 1: Prova escrita individual -setmana 10- (Bloc A i B): 30%.
 - Evidència 2: Prova escrita individual -setmana 17- (Bloc C i D): 30%
- **Evidències classes seminaris:**
 - Evidència 3: Exposició oral en grup del projecte d'observació (setmana 16): 10%
 - Evidència 4: Informe escrit sobre un Projecte d'observació d'un infant realitzat en petit grup (setmana 18): 30%

AVALUACIÓ

- Es considerarà "ALUMNAT NO AVALUABLE" l'estudiant que concorri en: Haver entregat menys del 40% de les evidències avaluatives requerides.
- Es considera APROVAT l'alumnat presentat a totes les evidències i que obté una nota final ponderada > 5
- Per APROVAR l'assignatura, cal haver obtingut un total d'almenys 5 punts en l'avaluació continuada, amb un mínim de 4 punts o més (en una escala 0-10) en cadascuna de les evidències, totes elles obligatòries. En cas de no assolir aquests requisits la nota màxima que es pot obtenir és de 4.9 punts.
- Es considera SUSPÈS l'alumnat presentat que obté una nota final ponderada < 5

RECUPERACIÓ

- Podrà optar a la recuperació l'alumnat que al llarg de l'avaluació continuada hagi realitzat evidències amb un pes igual o major a 2/3 de la qualificació total; és a dir 3 de les 4 evidències i, hagi obtingut una nota inferior a 5 punts i igual o superior a 3,5.
- La recuperació és final i consistirà en una prova escrita individual per a la Evidència 1 i 2. Per recuperar l'Evidència 3 serà necessari lliurar de nou l'informe escrit amb les modificacions suggerides i corregides. Per recuperar l'Evidència 4 caldrà repetir l'exposició oral.
- La nota obtinguda en la recuperació per cada evidència substitueix l'obtinguda prèviament amb un límit de 5 punts per cada evidència recuperada.
- La nota definitiva es recalcularà seguint els mateixos criteris que per a l'avaluació continuada.

Es poden consultar tots els aspectes requerits a les Pautes de l'avaluació de la Facultatde Psicologia 2018-19 a l'enllaç següent:

http://www.uab.cat/doc/DOC_avaluaciotitulacions1819

Activitats d'avaluació

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Exposició (setmana 16)	10%	0	0	6
Informe del projecte d'observació (setmana 18)	30%	0	0	3, 4, 5, 6
Prova escrita individual (I) (setmana 10)	30%	1,5	0,06	1, 2, 3, 7
Prova escrita individual (II) (setmana 17)	30%	1,5	0,06	2, 3, 7

Bibliografia

Manuels de consulta

- Berger, K. H. (2007). *Psicología del Desarrollo: infancia y adolescencia*. Madrid: Médica Panamericana.
- Córdoba . A. I., Descals, A. i Gil, M. D. (Coords.) (2006). *Psicología del desarrollo en la edad escolar*. Madrid: Pirámide.
- Delval, J. (1994). *El desarrollo humano*. Madrid: Siglo XXI.
- García Madruga, J.A. i Lacasa, P. (1992). *Psicología evolutiva*. Madrid: UNED.
- Gutiérrez Martínez, F. (2005). *Teorías del desarrollo cognitivo*. Madrid: McGraw Hill.
- Hoffman, L., Paris, S. i Hall, E. (1995). *Psicología del desarrollo hoy Vol. 1*. Madrid: McGraw-Hill.
- Marchesi A. Carretero M. i Palacios J. (1984). *Psicología Evolutiva. I y II*. Madrid: Alianza.
- Palacios, J.; Coll, C.; Marchesi, A. (comp.) (2001). *Desarrollo psicológico y educación. Psicología evolutiva*. Madrid: Alianza Psicología.
- Silvestre, N. i Solé, R. M. (1993). *Psicología evolutiva. Infancia, preadolescencia*. Barcelona: Ceac.
- Vasta, R., Haith, M. M., i Miller, S. A. (2001). *Psicología infantil*. Barcelona: Ariel.

Articles recomanats

- Alkire, S. (2002). Dimensions of Human development. *World Development*, 30 (2), 181-205.
- Bronfenbrenner, U. (1985). Contextos de crianza del niño. *Problemas y perspectivas. Infancia y Aprendizaje*, 29, 45-55. (Original en anglès, 1979).
- Bruner, J. (1972). Nature and uses of immaturity. *American Psychologist*, 27 (8), 1-22. (Versió en espanyol de Ileana Enesco, 1989).
- Bruner, J. (1981). Vygotski: una perspectiva histórico-cultural. *Infancia y Aprendizaje*, 14, 3-17. (Original en anglès, Lalueza, J. L. i Crespo, I. (1996). Algunas dificultades generadas por el sesgo cultural en el estudio del desarrollo humano. *Cultura y Educación*, 3, 51-69.

Altres llibres y materials de referència

- Bradley, B. S. (1992). *Concepciones de la infancia*. Madrid: Alianza. (Original en anglès, 1989).
- Donaldson, M. (1984). *La mente de los niños*. Madrid: Morata.

Flavell, J.H. (1993). El desarrollo cognitivo. Madrid: Visor.

García Madruga, J. A., Gutiérrez, F. y Carriedo, N. (2002). Psicología Evolutiva II. Desarrollo cognitivo y lingüístico (Vols. I y II). Madrid: UNED.

Gessell, A. (1988). El niño de 1 a 4 años. Barcelona: Paidós.

Izquierdo, C. (2010). Comunicación no verbal: el movimiento del cuerpo. A C. Izquierdo i A. Perinat (Coords.), Investigar en psicología de la comunicación. Nuevas perspectivas conceptuales y metodológicas. Barcelona: Amencia.

Palau, E. (2001). Aspectos básicos del desarrollo infantil. La etapa de 0 a 6 años. Barcelona: CEAC.

Perinat, A. i al. (1986). La comunicación preverbal. Barcelona: Avesta. Perinat, A. (2002). La primera infancia. Barcelona: UOC.

Postman, N. (1990). La desaparició de la infantesa. Vic: Eumo. (Original en anglès, 1982).

Rogoff, B. (1993): Aprendices del pensamiento. Paidós. Barcelona

Schaffer, H. R. (2000). Desarrollo social. Mèxic: Siglo XXI. (Original en anglès, 1996).

Podeu trobar vídeos sobre la temàtica de les pràctiques a l'aula de recursos (ADRE) de la Facultat de Ciències de l'Educació i a la biblioteca d'Humanitats.

A l'inici del curs es penjaran referències actualitzades, si és el cas. A més a més es proporcionaran:
Enllaços web
Dossiers de lectures